

PEJABAT PERBENDAHARAAN NEGERI TERENGGANU

PEKELILING PERBENDAHARAAN NEGERI BIL. 3 TAHUN 2018

Semua Pegawai Pengawal
Jabatan Negeri
Terengganu

**GARIS PANDUAN BAGI PENYEDIAAN CADANGAN ANGGARAN
BAJET NEGERI TAHUN 2019**

TUJUAN

1. Tujuan pekeling ini adalah untuk memberi panduan dalam menyediakan cadangan anggaran perbelanjaan mengurus dan pembangunan negeri bagi tahun 2019.

SENARIO EKONOMI NEGARA

2. Ekonomi Malaysia terus berdaya tahan dan mengekalkan momentum pertumbuhan kukuh Keluaran Dalam Negara Kasar (KDNK) dengan unjuran antara 5% hingga 5.5%. Harga minyak mentah global, Brent mencatat purata USD54.40 setong pada 2017 berbanding purata USD44.05 pada 2016 dengan harga Brent dijangka berada dalam trend meningkat pada tahun 2018.
3. Meskipun berdepan pelbagai cabaran ekonomi dunia, perbelanjaan sektor swasta terus menjadi pemacu utama pertumbuhan disokong oleh persekitaran inflasi yang stabil. Kerajaan juga memastikan perbelanjaan sektor awam diuruskan mengikut kemampuan dan bertumpu kepada projek dan program yang berpaksikan rakyat dan berimpak tinggi sekaligus dapat mencapai sasaran Negara maju yang inklusif dan berpendapatan tinggi menjelang 2020 serta menggandakan ekonomi kepada RM2 trilion menjelang 2025.

SENARIO EKONOMI NEGERI

4. Pemulihan ekonomi global dan pertumbuhan ekonomi Negara yang didorong oleh permintaan domestik dan pelaburan swasta telah memastikan pertumbuhan ekonomi Negeri terus positif dan meningkat dengan purata KDNK Negeri adalah pada 3.8% tahun 2017 berbanding 3.1% tahun sebelumnya. Kebergantungan utama hasil Kerajaan Negeri daripada Kerajaan Persekutuan meliputi keseluruhan hasil Negeri terus memberi kesan kepada Kerajaan berikutan ketidaktentuan harga minyak global. Daripada 85% keseluruhan hasil Negeri, sejumlah 78% adalah datang daripada Dana Khas Kerajaan Persekutuan.

5. Kerajaan Negeri komited untuk terus mengamalkan kawalan perbelanjaan tahunan jabatan dan agensi Kerajaan Negeri serta memastikan kedudukan kewangan negeri terus kukuh dalam jangka masa sederhana dan panjang. Pengurusan fiskal yang berhemat dapat dipertingkatkan melalui perbelanjaan yang cekap dan produktif serta berintegriti. Antara kawalan perbelanjaan yang boleh dilaksanakan adalah melalui penyusunan semula keutamaan pengurusan / projek supaya perbelanjaan lebih terarah, pengurangan perbelanjaan yang tidak kritikal, semakan semula keperluan sebenar pengisian jawatan dan bilangan perjawatan serta memastikan kedudukan kewangan Kerajaan Negeri sentiasa terkawal dan mengelakkan pembaziran.

TERAS BAJET TAHUN 2019

6. Cadangan Bajet 2019 perlu mengambilkira cabaran-cabaran akibat ketidaktentuan harga minyak mentah global meskipun ianya dilihat berada dalam trend meningkat. Teras Bajet 2019 masih tertumpu kepada prinsip **Transformasi Terengganu Baharu (TTB)** yang mengutamakan bajet dari rakyat untuk rakyat dan meneruskan kesinambungan daripada Bajet 2018 yang bertemakan 'Masa Hadapan Yang Lestari'.

7. Cadangan Bajet 2019 mestilah menepati dasar-dasar yang telah diputuskan Kerajaan Negeri serta mengambilkira Hasil Negeri. Di samping itu cadangan program / projek perlulah melihat kepada impak dan keperluan serta kehendak rakyat semasa.

8. Pada masa yang sama, Kerajaan Negeri komited untuk mengurus perbelanjaan dan mengawal aliran tunai negeri melalui pengurusan perbelanjaan yang berdisiplin dan ketat. Di antara langkah yang diambil ialah:

- i. Pelaksanaan kawalan dalaman yang lebih ketat;
- ii. Penilaian semula peruntukan;
- iii. Pengurangan perbelanjaan; dan
- iv. Peningkatan hasil

9. Disamping usaha-usaha meningkatkan hasil kerajaan, pertumbuhan dalam perbelanjaan juga perlu dikawal tetapi tanpa menjejaskan penyampaian perkhidmatan awam. Ini bermakna dalam membuat perancangan perbelanjaan tahun 2019, semua jabatan / agensi perlu mengambil langkah proaktif untuk mengawal pertumbuhan perbelanjaan.

10. Pegawai Pengawal hendaklah melaksanakan langkah berjimat cermat dengan dimulakan di peringkat perancangan lagi, mengurangkan perbelanjaan kepada tahap sebenar dan optimum dan membuat penilaian tahap keberkesanan kos (*cost effective*) dengan pencapaian matlamat yang telah ditetapkan. Kaedah pengurusan nilai (*value management*) perlu diterapkan dalam pengurusan projek / program bermula dari peringkat awal lagi bagi mencapai *value for money*.

11. Pegawai Pengawal diminta mengambil langkah-langkah meningkatkan keberkesanan perbelanjaan awam dan mengutamakan keberhasilan (*outcome*) dalam melaksanakan sesuatu program / projek. Oleh itu dalam merancang dan melaksanakan sesuatu program / projek, penekanan hendaklah diberikan kepada impak dan keberkesanannya berbanding mementingkan perbelanjaan dan output supaya menepati konsep Bajet Berasaskan *Outcome* (*Outcome Based Budgeting - OBB*).

12. Pegawai Pengawal juga hendaklah memberi tumpuan kepada perbelanjaan yang benar-benar penting yang menyumbang kepada pertumbuhan ekonomi yang mampan dan kesejahteraan rakyat serta pada masa yang sama mengelakkan berlakunya pembaziran dan ketirisan. Semua perancangan dan pelaksanaan program / projek hendaklah yang benar-benar perlu sahaja, yang merupakan tanggungjawab sebenar Kerajaan Negeri dan mampu memberi impak langsung serta maksimum kepada rakyat.

PENYEDIAAN ANGGARAN BAJET TAHUN 2019

13. Dalam menghadapi senario kekangan kewangan semasa dan pada masa yang sama, bagi mendapat impak dan *outcome* sebaik mungkin, konsep pengurusan perbelanjaan berasaskan '*Let Managers Manage*' adalah difikirkan bersesuaian dalam menentukan keutamaan dalam perancangan dan pelaksanaan program serta projek yang dikemukakan.

14. Bagi mencapai matlamat untuk mengurus perbelanjaan dengan secara lebih berkesan dan memastikan perbelanjaan awam adalah berasaskan kepada prinsip penggunaan sumber secara optimum, merangsang pertumbuhan ekonomi dan memberi *value for money*, Pegawai Pengawal hendaklah mengambil langkah-langkah berikut:

- i. Mematuhi garis panduan yang dikeluarkan dari semasa ke semasa dan masih berkuat kuasa bagi mengawal perbelanjaan awam seperti Pekeliling Perbendaharaan Malaysia PB 3.1 Garis Panduan Langkah-Langkah Mengoptimumkan Perbelanjaan Kerajaan, Pekeliling Perbendaharaan Negeri Bil 2 tahun 2016 dan Pekeliling Perbendaharaan Negeri Bil 1 tahun 2018;
- ii. Menilai, mengubahsuai dan menyusun semula program / projek berdasarkan keutamaan semasa, mengelak pertindihan program / projek dengan jabatan / agensi persekutuan termasuk ECER dan menghentikan program / projek yang didapati tidak lagi sesuai;
- iii. Menyediakan peruntukan yang mencukupi bagi semua perbelanjaan komited terutamanya yang berkontrak;
- iv. Menyediakan peruntukan emolumen secukupnya termasuk bagi pegawai / kakitangan khidmat singkat / kontrak yang dibayar di bawah Objek Sebagai 29000;
- v. Memberi penekanan kepada penjimatan dalam penggunaan utiliti dan pelaksanaan aktiviti yang tidak kos efektif;
- vi. **Memastikan yang penganjuran majlis-majlis rasmi termasuk seminar / pameran / kursus hanya kepada yang perlu sahaja dan dibuat secara sederhana; pemberian *door gifts*, *goodies* terutama baju korporat, baju-t, cenderahati adalah dilarang kecuali berbentuk bahan bacaan;**
- vii. Menghadkan perjalanan / lawatan ke luar negara kepada yang benar-benar perlu sahaja dan pada kos yang berpatutan;
- viii. Mengambilkira penyelenggaraan aset termasuk bangunan, peralatan dan kelengkapan serta implikasi kewangan lain yang menjurus kepada perbelanjaan berulang (belanja pengurusan) selepas sesuatu program / projek siap;
- ix. Mengambilkira faktor kewangan dan keupayaan untuk melaksana program dan aktiviti oleh jabatan / agensi;
- x. Mengambilkira input-input dari peringkat kampung, mukim, daerah dan seterusnya negeri melalui Majlis Perundingan Rakyat (MPR). Input ini perlu dibawa kepada Kerajaan Negeri untuk diberi penilaian dan keutamaan pelaksanaannya;

- xi. Semua mesyuarat hendaklah diadakan dalam premis jabatan sahaja. Mesyuarat di luar premis jabatan adalah dilarang sama sekali;
 - xii. Perbelanjaan makan minum semasa mesyuarat hendaklah dihadkan. Amalan makan tengahari / minum petang selepas mesyuarat adalah tidak digalakkan. Jabatan / Agensi hendaklah mematuhi kadar harga makanan sebagaimana Pekeliling Pejabat Setiausaha Kerajaan Terengganu Bil 29 Tahun 2005 – Pindaan Kadar Harga Makanan Untuk Jamuan-Jamuan Yang Dianjurkan oleh Sesebuah Jabatan/Agensi Kerajaan Negeri;
 - xiii. Mematuhi garis panduan pembelian tiket kapal terbang secara beli dan tuntutan sebagaimana Pekeliling Perbendaharaan Negeri Bil. 2 tahun 2018
15. Penyediaan Anggaran Bajet Tahun 2019 hendaklah dibuat melalui talian terus dengan menggunakan Modul Bajet dalam Sistem Perakaunan Berkomputer Standard Negeri (SPEKS).

Anggaran Hasil Tahun 2019

16. Pegawai Pemungut hendaklah menyediakan Anggaran Hasil Tahun 2019. Jumlah anggaran hasil hendaklah seboleh-bolehnya tepat dan sebenarnya boleh dikutip. Untuk tujuan ini cadangan hasil boleh disediakan dengan mengambilkira rekod prestasi kutipan hasil yang lepas, perubahan dasar atau peraturan atau kadar dan kemampuan mengutip tunggakan hasil.

Perbelanjaan Mengurus Tahun 2019

17. Kaedah Batas Perbelanjaan (Expenditure Target – ET) yang diluluskan dalam Bajet 2018 bagi setiap jabatan adalah digunakan bagi Bajet 2019 tetapi akan disemak semula dari semasa ke semasa dalam usaha mengurangkan perbelanjaan dan defisit kerajaan di samping memastikan aktiviti dalam ekonomi berterusan.

18. Oleh itu keperluan tambahan peruntukan bagi menampung kenaikan emolumen dan keperluan yang lain hendaklah diambil daripada penyelarasan semula peruntukan OSOL yang lain atau penjimatan melalui pemansuhan atau pengecilan skop program / aktiviti sedia ada. Dalam hubungan ini Pegawai Pengawal hendaklah mengambil langkah-langkah perlu seperti melaksanakan penjimatan, menyusun semula program mengikut keutamaan atau menangguhkan program / aktiviti yang tidak kritikal bagi melaksanakan program / aktiviti penting lain berdasarkan kepada had cadangan perbelanjaan yang ada.

19. Peruntukan emolumen tidak perlu disediakan bagi jawatan yang baru dimohon atau jawatan kosong yang belum pasti pengisiannya.

20. Cadangan pembelian harta-harta modal di bawah OSOL 35000 iaitu alat kelengkapan pejabat, perabot dan lengkapan yang lain, serta OSOL 34000 iaitu kenderaan dan jentera, tidak dibenarkan kecuali dalam keadaan yang amat perlu dan dijelaskan secara terperinci mengapa pembelian tersebut perlu juga dilakukan dan mesti mendapat kelulusan YB Pegawai Kewangan Negeri.

21. Semua Pusat Tanggungjawab (PTJ) diminta mewujudkan OSOL baru berdasarkan keperluan jabatan dengan menyediakan token sebanyak RM10 bagi tujuan pindah atau menyalurkan peruntukan apabila diperlukan.

22. Dalam keadaan yang amat perlu sahaja pembelian kenderaan hanya akan dipertimbangkan kepada jabatan yang telah selesai melupuskan kenderaan lama. Bagi Jabatan Teknikal yang melupuskan jentera dan untuk memastikan gerak kerja pembangunan tidak tergendala bolehlah mengemukakan permohonan dengan syarat permohonan berkenaan sebagai gantian kepada kenderaan yang telah rosak dan penggunaannya tidak lagi ekonomik. Amalan memasukkan anggaran aset dan keperluan jawatan dalam vot Pembangunan hendaklah dihentikan. Keperluan ini akan dinilai secara berasingan atas dasar kes demi kes.

23. Semua cadangan peruntukan Dasar Baru dan *One-Off* hendaklah dimasukkan ke dalam permohonan cadangan bajet. Program atau aktiviti baru ini hendaklah mendapat kelulusan daripada Majlis Mesyuarat Kerajaan Negeri (MMKN) / Jawatankuasa Tertinggi Negeri terlebih dahulu sebelum dikemukakan untuk pertimbangan Perbendaharaan Negeri. Penjelasan / justifikasi lengkap hendaklah dikemukakan menggunakan format di Lampiran A berkembar. Setiap program perlu ada ringkasan program, objektif, sasaran penggunaannya dan impak kepada golongan sasaran. Justifikasi adalah termasuk kelulusan MMKN atau keputusan-keputusan lain oleh Kerajaan Negeri.

24. Semua penghantaran penjelasan / justifikasi termasuk peruntukan Dasar Baru dan *One-Off* hendaklah dikemukakan secara e-mel kepada alamat bajet19@terengganu.gov.my. Semua penghantaran e-mel ini hendaklah menggunakan alamat e-mel rasmi jabatan.

Perbelanjaan Pembangunan

25. Dengan mengambilkira kemampuan sebenar dan usaha ke arah menguruskan defisit secara lebih berkesan, siling bagi peruntukan pembangunan 2019 adalah ditentukan oleh UPEN melalui arahan / panduan selepas ini. EPP (Entry Points Projects) yang digariskan di dalam makmal Transformasi Ekonomi Negeri perlu diberi perhatian serius. Usaha yang lebih gigih perlu dibuat bagi memastikan lebih banyak pelaburan melalui kaedah *Private Funding Initiative* (PFI) dilaksana di Negeri Terengganu. Konsep '*Let Managers Manage*' amatlah bertepatan dalam menentukan keutamaan projek.

26. Penyediaan Bajet Pembangunan hendaklah mengikut tatacara yang ditetapkan oleh Unit Perancang Ekonomi Negeri yang dipertanggungjawabkan untuk menimbang, menyelaras dan meluluskan cadangan projek-projek pembangunan. Kaedah-kaedah seperti bayaran tertangguh / ansuran (deferred) hendaklah dikenalpasti dan dibuat unjuran supaya tidak melebihi jumlah bajet setiap tahun. Bagi projek yang telah diluluskan di bawah kaedah bayaran tertangguh / ansuran (deferred), peruntukan perlu disediakan dalam bajet 2019 (sekiranya bayaran telah ditetapkan pada tahun 2019). Dalam meneliti dan menilai sesuatu projek, UPEN hendaklah mengambil kira bayaran projek-projek yang telah komited oleh pihak Kerajaan Negeri. Pihak UPEN akan mengeluarkan arahan dan panduan bagi menentu arah dan melaksanakan bajet pembangunan 2019.

27. Cadangan projek pembangunan hendaklah selari dengan dasar semasa Kerajaan Negeri dan hendaklah memberi keutamaan kepada projek-projek yang telah komited dan yang memerlukan kerja sambungan bagi menyiapkan projek-projek berkenaan. Jabatan-jabatan yang mengendalikan projek hendaklah memastikan bahawa hanya projek berimpak tinggi dengan faedahnya terus kepada rakyat dan meningkatkan pertumbuhan ekonomi diberi keutamaan.

Perjawatan

28. Pegawai Pengawal hendaklah lebih kreatif dan berinovasi dalam menguruskan sumber manusia. Antara perkara yang boleh dilaksana ialah:

- i. Mengguna kaedah NBOS dalam semua urusan perjawatan dalam perkhidmatan awam;
- ii. Menyusun semula struktur organisasi dengan mengukuhkan perjawatan;

- iii. Mengoptimumkan penggunaan sumber sedia ada supaya dapat mengurangkan kos pengurusan iaitu perbelanjaan emolumen; dan
- iv. Menempatkan semula (*redeployment*) dan tukar ganti (*trade-off*) perjawatan sedia ada sama ada menggunakan sumber dalaman jabatan ataupun antara jabatan/agensi (*cross agency*).
- v. Menstruktur jabatan untuk lebih fleksibel serta lebih fokus kepada fungsi teras dengan perkhidmatan-perkhidmatan bukan teras pula dikenal pasti untuk dialih daya atau dihapuskan.
- vi. Mengukuhkan perjawatan dengan menyusun fungsi perkhidmatan bagi mengelak pertindihan; dan
- vii. Merekayasakan proses kerja supaya produktiviti dipertingkatkan dan juga proses kerja yang lapok dan yang tidak relevan dihapuskan.

PENYAMPAIAN ANGGARAN PERBELANJAAN MENGURUS TAHUN 2019

29. Pegawai Pengawal dikehendaki mengemukakan Justifikasi Bagi Peruntukan Dasar Baru dan *One-Off* dalam Cadangan Bajet Mengurus 2019 serta penyediaan data bajet dalam Sistem SPEKS kepada Perbendaharaan Negeri **selewat-lewatnya pada 31 Mei 2018**. Bagi memastikan kelancaran proses selanjutnya dalam penyediaan bajet dan supaya bajet ini dapat disediakan untuk pembentangan dan pertimbangan Pihak Berkuasa Negeri di dalam tempoh yang telah ditetapkan, **akses kepada Modul Bajet dalam sistem SPEKS bagi tujuan kemasukan data Bajet 2019 akan disekat secara automatik oleh sistem selepas tarikh tersebut**. Oleh itu Pegawai Pengawal hendaklah memastikan Cadangan Bajet 2019 dikemukakan dengan lengkap sebelum tarikh tersebut bagi mengelakkan kesulitan. Jabatan yang tidak mematuhi arahan ini akan menghadapi risiko bajet mereka tidak dipertimbangkan atau diberi bajet menurut budi bicara Perbendaharaan Negeri.

PERKARA – PERKARA LAIN

30. Di dalam proses penyediaan bajet, Pegawai Pengawal hendaklah memberi perhatian yang serius terhadap teguran audit yang dibangkitkan. Pegawai Pengawal hendaklah memastikan adanya keberkesanan tindakan yang diambil ke atas teguran-teguran tersebut serta syor Jawatankuasa Kira-kira Wang Awam Negeri bagi membolehkan usaha penambahbaikan berserta langkah penjimatan dilaksanakan yang dapat membantu penyediaan permohonan bajet yang lebih berhemah.

31. Pegawai Pengawal adalah diingatkan supaya merancang dan menyediakan anggaran keperluan dengan teliti dan telus bagi mengelakkan keperluan peruntukan tambahan. Pegawai Pengawal hendaklah mengemukakan cadangan bajet mengikut arahan dan peraturan serta dalam tempoh yang ditetapkan oleh Pekeliling ini. Setiap Jabatan / Agensi perlu membuat pengorbanan ke atas bajet jabatan masing-masing. Perbendaharaan Negeri juga akan mengambil langkah-langkah yang bersesuaian dari semasa ke semasa untuk memulihkan aliran tunai Kerajaan Negeri.

Sekian, terima kasih.

" TRANSFORMASI TERENGGANU BAHARU "
" BERKHIDMAT UNTUK NEGARA "

Saya yang menurut perintah,

(DATO' HAJI A. RAHMAN BIN YAHYA)

Pegawai Kewangan Negeri
Terengganu.

24 April 2018

s.k. :

Y.B Setiausaha Kerajaan Terengganu

Setiausaha Sulit Kanan Kepada YAB. Menteri Besar Terengganu
Semua Pihak Berkuasa Tempatan Negeri Terengganu
Ketua-Ketua Badan Berkanun Negeri Terengganu
Bendahari Negeri Terengganu
Unit SPEKS Perbendaharaan Negeri Terengganu

FORMAT JUSTIFIKASI BAJET TAHUN 2019

Jabatan :

Maksud Bekalan : B

PTJ :

Kod Aktiviti	Objek Sebagai	Objek Lanjut	Bajet 2018(RM)	Bajet 2019(RM)	Beza (RM)	% Beza

- i. Nama dan Ringkasan Program/ Aktiviti
- ii. Objektif
- iii. Sasaran penggunaannya dan impak kepada golongan sasaran
- iv. Sebab-sebab melebihi batas